

**ACTIVITATEA DEPARTAMENTELOR INSTITUTULUI
DE FILOLOGIE ROMÂNĂ „ALEXANDRU PHILIPPIDE”
AL ACADEMIEI ROMÂNE
ÎN ANUL 2015**

Cercetătorii Institutului de Filologie Română „Alexandru Philippide” au realizat atât activitățile prevăzute în planul de cercetare al Academiei, cât și unele suplimentare, desfășurate în cadrul câtorva proiecte de cercetare personale sau de echipă, naționale ori internaționale. Au rezultat, în urma acestor cercetări, volume colective și de autor, articole, studii, note și recenzii, comunicări prezentate la diverse colocvii, congrese și simpozioane naționale sau internaționale, unele organizate de Institutul nostru, facilitându-se astfel schimbul de idei, diseminarea rezultatelor activității de cercetare, precum și stabilirea de contacte cu lumea academică din țară și din străinătate. De asemenea, în paginile celor două reviste editate sub egida instituției noastre (indexate în diverse baze de date, acreditate și clasificate în categoria B de forurile abilitate) sunt publicate și lucrări ale altor specialiști români sau străini. Activitatea colectivului nostru, dar și a Asociației Culturale „A. Philippide”, poate fi urmărită în mod constant în „Buletinul Institutului de Filologie Română «Alexandru Philippide»”, cu apariții trimestriale, și pe site-ul www.philippide.ro.

Iată câteva dintre rezultatele activității din departamentele Institutului:

1. În anul 2015, membrii departamentelor Institutului de Filologie Română „Alexandru Philippide” au continuat cercetarea în cadrul proiectelor academice cu caracter fundamental și prioritar, de importanță națională, demarate anterior. Paralel, unii dintre cercetători au fost implicați și în alte proiecte de cercetare, cu finanțare extrabugetară.

1.1. În cadrul **Departamentului de lexicologie-lexicografie** (șef de departament, CS I dr. Gabriela Haja) s-au continuat cercetările planificate din cadrul programului prioritar al Academiei Române *Tezaurul lexical al limbii române*, cu cele două proiecte de cercetare: *Dicționarul limbii române* (DLR), serie nouă, *Litera C*, varianta informatizată și CLRE. *Corpus lexicografic românesc electronic*. În urma derulării activităților prevăzute, au fost prelucrate lucrări lexicografice, totalizând 20 494 de pagini, indexate în Biblioteca digitală a DLR; au fost validate și aliniate cca 192 000 de cuvinte-titlu din colecția de dicționare

CLRE; au fost excerptate 5 201 de contexte din manuscrise și tipărituri din *Bibliografia DLR*, scrise cu alfabet chirilic. A fost definită interfața și maniera de adnotare a metadatelor pentru volumele indexate în Biblioteca digitală și au fost adnotate cu metadata 55 de volume din Biblioteca digitală. Au fost scanate și verificate 24 410 de pagini, dintre care 6 861 de pagini reprezintă formatul digital al unor manuscrise din colecția de fotocopii inițiată de CS I dr. N.A. Ursu m.c.; au fost preprocesate 10 889 imagini din volume scanate, în vederea optimizării operației de convertire a imaginii digitale în text editabil. A fost transpus integral în format imagine manuscrisul *Dicționarul limbii române (Literele A–D)* redactat de Alexandru Philippide (manuscris depozitat în Fondul „A. Philippide” al Bibliotecii Academiei Române, Filiala din Iași), cuprinzând 12 955 de pagini. Imaginile au fost verificate și ordonate, urmând să fie puse, deocamdată, la dispoziția specialiștilor lexicografi din Academia Română, prin intermediul Bibliotecii digitale a DLR. Biblioteca DLR a fost, de asemenea, reorganizată. Au fost redactate 71 de pagini din porțiunea CA- a DLR, serie nouă.

Paralel, cercetătorii departamentului și-au desfășurat activitatea în următoarele proiecte de cercetare naționale și internaționale, cu finanțare extrabugetară: *Dictionnaire Étymologique Roman (DÉRom). Première phase: le noyau panroman* (CS I dr. Cristina Florescu, CS I dr. Elena Tamba, prof.univ.dr. Eugen Munteanu), *ENeL: European Network of e-Lexicography* (CS dr. II Marius-Radu Clim, CS I dr. Gabriela Haja, CS I dr. Elena Tamba, CS drd. Mădălin-Ionel Patrașcu), *Terminologia românească meteorologică (științific vs popular) a fenomenelor atmosferice. Studiu lingvistic* (CS I dr. Cristina Florescu, CS I dr. Laura Manea și, ca voluntari, CS I dr. Elena Tamba, CS drd. Mădălin Ionel Patrașcu), *Monumenta linguae Daco-romanorum* (prof.univ.dr. Eugen Munteanu, CS I dr. Elena Tamba, CS I dr. Gabriela Haja, CS I dr. Mioara Dragomir), *Prima traducere românească a Septuagintei, operă a lui Nicolae Milescu (MS. 45 BAR Cluj). Ediție critică, studii lingvistice și filologice* (prof.univ.dr. Eugen Munteanu), *Inovare și dezvoltare în structurarea și reprezentarea cunoașterii prin burse doctorale și postdoctorale (IDSRC – doc postdoc)* (CS dr. II Marius-Radu Clim), *Dicționarele multilingve românești. Istoric și tipologie (DMRIT)* (Alina Mihaela Pricop).

1.2. La Departamentul de dialectologie și sociolingvistică (șef de departament, CS II dr. Florin-Teodor Olariu) au continuat operațiile de introducere în baza de date și de redactare a conținuturilor aferente volumului al V-lea din NALR – *Moldova și Bucovina* pentru un număr de 45 hărți și 54 liste cu material necartografiat (pentru care s-a făcut și fișarea pentru indicele de cuvinte și forme); a început colaborarea la realizarea *Dicționarului limbii române*, prin fișarea în format electronic a unui număr de 3 090 de fișe excerptate din materialul lingvistic cuprins în volumele publicate din NALR–*Moldova și Bucovina*; a început, de asemenea, colaborarea cu cercetătorii de la Institutul de Informatică Teoretică al Filialei Iași a

Academiei Române pentru continuarea cercetărilor privind informatizarea geografiei lingvistice românești în direcția realizării unei aplicații software de transcriere fonetică automată a înregistrărilor audio, prin transcrierea fonetică a unui număr de 342 de răspunsuri din baza de date a *Atlasului lingvistic audiovizual al Bucovinei* (ALAB). De asemenea, au început operațiunile de digitizare a arhivei audio de etno-și sociotexte existentă în cadrul departamentului, fiind transferate în format digital benzi de magnetofon – echivalentul a 183 ore de înregistrări.

Cercetătorii departamentului și-au desfășurat activitatea și în următoarele proiecte de cercetare naționale și internaționale, cu finanțare extrabugetară: *Atlasul lingvistic audiovizual al Bucovinei (ALAB) – faza a II-a* (CS II dr. Florin-Teodor Olariu, CS I dr. Luminița Botoșineanu, CS III dr. Veronica Olariu și, ca voluntar, CS dr. Alexandru-Laurențiu Cohal), *Terminologia românească meteorologică (științific vs popular) a fenomenelor atmosferice. Studiu lingvistic* (CS II dr. Florin-Teodor Olariu, ca voluntar).

1.3. La Departamentul de toponimie (șef de departament, CS I dr. Vlad Cojocaru), la tema *Micul dicționar toponimic al Moldovei (structural și etimologic)*, partea a 2-a. *Toponime descriptive*, s-a continuat documentarea și fișarea din surse auxiliare (istorice, geografice, lingvistice), surse care vor aduce completări necesare prelucrării în câmpuri toponimice a materialului, ca și clarificării etimologiei toponimelor (cca 4 000 de fișe). De asemenea, au fost redactate pentru acest dicționar cca 640 de pagini. La volumul *Tezaurul toponimic al României. Moldova*, III, partea 1. *Dicționarul toponimic al bazinului superior al Moldovei*, au fost redactate cca 150 de pagini.

CS III dr. Dinu Moscal a colaborat la proiectul *Monumenta linguae Daco-romanorum*.

1.4. La Departamentul de istorie literară (șef de departament, CS I dr. Ofelia Ichim), s-a continuat lucrul la ediția a II-a a *Dicționarului general al literaturii române* (DGLR) și la *Enciclopedia scrierilor memorialistice românești* (ESMR). Pentru DGLR au fost actualizate o parte din articolele proprii, precum și ale colegilor indisponibili, publicate în prima ediție a DGLR și s-a lucrat la noi articole despre autori și periodice. S-a continuat revizia volumului *D–G*, articole despre autori, s-a verificat informația biografică și, parțial, bibliografică, la articolele în pregătire pentru tipar la volumele *D–L*, *P–R* și *S–T* ale DGLR, în vederea actualizării și completării informației și înregistrării eventualelor neconcordanțe. A fost alcătuită o listă cu „probleme” care trebuie rezolvate prin corespondență cu instituțiile abilitate (Arhive, Starea civilă, primării comunale, biblioteci) sau persoane particulare. A continuat excerptarea informațiilor pentru proiectul ESMR, precum și redactarea de articole.

CS I dr. Victor Durnea a continuat lucrul la ediția critică G. Ibrăileanu, *Opere*, sub egida Academiei Române. CS III dr. Doris Mironescu a lucrat, în

continuare, la ediția critică M. Blecher, *Opere*, sub egida Academiei Române, și a continuat colaborarea la proiectul *Dicționarul limbajului poetic eminescian. Spațiul*, realizat în cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

1.5. La Departamentul de etnografie și folclor (șef de departament, CS II dr. Adina Ciubotaru), s-a continuat sistematizarea și analiza documentelor din Arhiva de Folclor a Moldovei și Bucovinei pentru proiectul *Tipologii și corpusuri de texte*. S-au redactat articole de tipologie pentru lucrarea *Arhitectura țărănească din Moldova* și s-au selectat fotografiile pentru corpusul de documente (CS II dr. Adina Ciubotariu). *Tipologie și corpus de documente* (Adina Ciubotariu). S-a continuat fișarea mapelor aferente temei de cercetare și au fost făcute redactări parțiale de articole pentru lucrarea *Rituri și credințe populare din ciclul obiceiurilor de iarnă. Tipologie și corpus de texte* (CS III dr. Ioana Repciuc). A fost reluată operațiunea de identificare, clasificare și arhivare de documente fotografice din cadrul Arhivei de Folclor a Moldovei și Bucovinei, iar pe data de 31 decembrie 2015 au fost înregistrate jocuri cu măști în comuna Țibănești (Iași) (AC dr. Astrid Cambose).

2. Principalele publicații periodice și volume colective:

- „Buletinul Institutului de Filologie Română «Alexandru Philippide»”, anul XVI, nr. 1–4, 2015;
- „Philologica Jassyensia” (pentru detalii, vezi *infra*, **8.1**);
- *The Romanian Language and Culture: Internal Approaches and External Perspectives*, proceedings, Iasi, 17–19 September 2014, edited by Luminița Botoșineanu and Ofelia Ichim, Roma, Aracne Editrice, 2015, 552 p.

3. Pe lângă activitatea de plan, cercetătorii Institutului de Filologie Română „Alexandru Philippide” au publicat numeroase studii, articole și recenzii în diverse reviste de specialitate românești sau străine:

3.1. Cercetătorii departamentelor de lingvistică (lexicologie-lexicografie, dialectologie și toponimie) au publicat studii în următoarele reviste de profil și de cultură din țară: „Anuarul Institutului de Istorie A.D. Xenopol” (Daniela Butnaru), „Cronica veche” (Stelian Dumistrăcel), „Diacronia” (Dinu Moscal), „Historia Universitatis Iassiensis” (Stelian Dumistrăcel), „Limba română” – Chișinău (Gabriela Haja), „Limbaj și context” (Mioara Dragomir, Elena Tamba), „Philologica Jassyensia” (Luminița Botoșineanu, Daniela Butnaru, Marius-Radu Clim, Vlad Cojocaru, Mioara Dragomir, Elena Tamba), „Revue roumaine de linguistique” (Alina-Mihaela Pricop), „Scientific Annals of the «Alexandru Ioan Cuza» University, Iasi (New Series), Sociology and Social Work Section” (Marius-Radu Clim), „Timpul” (Stelian Dumistrăcel), „Ziarul de Iași” (Stelian Dumistrăcel).

De asemenea, au fost publicate studii și articole în diverse volume colective sau în volume cuprinzând lucrările unor manifestări științifice: *In honorem Elvira Sorohan*,

coord. Bogdan Crețu și Lăcrămioara Petrescu, Iași, Editura Junimea, 2015 (Cristina Florescu, Stelian Dumistrăcel), *Lexicografia de las lenguas románicas. Aproximaciones a la lexicografía moderna y contrastiva*, vol. II, coords.: María Dolores Sánchez Palomino y María José Domínguez Vázquez, eds.: María José Domínguez Vázquez, Xavier Gómez Guinovart y Carlos Valcárcel Riveiro, Editura De Gruyter, 2015 (Marius-Radu Clim), *Mode(s) en onomastique* (sous la direction de Michel Tamine et Jean Germain), Paris, L'Harmattan, 2015 (Daniela Butnaru), *Proceedings of the International Conference „Humanities and Social Sciences Today. Classical and Contemporary Issues”: Philosophy and Other Humanities*, edited by Mihai-Dan Chițoiu, Ioan-Alexandru Tofan, București, Editura Pro Universitaria, 2015 (Marius-Radu Clim), *Repere ale comunicării interculturale*, volum coordonat de Irina Frasin, Daniel Șandru, București, Editura Pro Universitaria, 2015 (Marius-Radu Clim), *Social and Academic Policies for Women*, volume II, *Proceedings of the International Conference 10–13 September 2015*, Simona-Roxana Ulman, Krisztina-Melinda Dobay (eds.), București, Editura Pro Universitaria, 2015 (Daniela Butnaru), *The Romanian Language and Culture: Internal Approaches and External Perspectives*, proceedings, Iasi, 17–19 September 2014, edited by Luminița Botoșineanu and Ofelia Ichim, Roma, Aracne Editrice, Italia, 2015 (Luminița Botoșineanu, Daniela Butnaru, Marius-Radu Clim, Vlad Cojocaru, Dinu Moscal, Veronica Olariu, Alina-Mihaela Pricop, Ana-Maria Prisacaru).

Cercetătorii lingviști au valorificat rezultatele activității lor și prin tipărirea unor volume de autor **(a)**, editarea de volume sau colaborarea la editarea unor volume și traduceri **(b)**:

(a)

– Alina-Mihaela Bursuc, *Câmpul lexical al numelor de rudenie în limba română*, Colecția Lingua, Iași, Casa Editorială Demiurg, 2015, 202 p.;

– Cristina Florescu (coord.), Laura Manea, Elena Tamba, Alina Pricop, Cristina Cărăbuș, Florin-Teodor Olariu, Maria Iliescu, Rodica Zafiu, Bardu Nistor, Mariana Neț, Liviu Apostol, *Terminologia românească meteorologică (științific vs popular) a fenomenelor atmosferice*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2015, 712 p.;

– Ana-Maria Prisacaru, *Toponimia românească din Bucovina habsburgică (actualele teritorii românești). Germanizare și reromânizare*, Iași, Casa Editorială Demiurg, 2015, 196 p. + 3 h.;

– Daniela Butnaru (în colaborare cu Dănuț Doboș, Anton Coșa, Daniela Butnaru, Ioan Dănilă, Cătălin Grigore, Iulian Ghercă), *Răchiteni. Șase veacuri de prezență catolică pe valea Siretului*, Iași, Editura Sapienia, 2015, 408 p.

(b)

– *Monumenta linguae Dacoromanorum. Biblia 1688, Pars X.1, Esdrae I, Nehemiae (Esdrae II), Esther*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”,

2015, 358 p. Autori: Ana Catană-Spenchiu, Mioara Dragomir, Ana-Maria Gînsac, Gabriela Haja, Dinu Moscal, Sabina-Nicoleta Rotenștein, Valentin Vladimirescu. Formatul electronic al volumului, pe suport DVD, a fost realizat de Vlad-Sebastian Patraș. Coordonatorul volumului: Ana-Maria Gînsac. Coordonatorul seriei noi: Eugen Munteanu;

– *Monumenta linguae Dacoromanorum. Biblia 1688, Pars XII, Proverbia, Ecclesiastes, Canticum Canticorum.* Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2015, 404 p. Autori: Mioara Dragomir, Ana-Maria Gînsac, Octavian Gordon, Gabriela Haja, Dinu Moscal, Maria-Luiza Oancea, Alina Pricop, Sabina Rotenștein, Elena Tamba, Mădălina Ungureanu, Mihai Vladimirescu. Formatul electronic al volumului, pe suport DVD, a fost realizat de Vlad-Sebastian Patraș. Coordonatorul volumului: Mădălina Ungureanu. Coordonatorul seriei noi: Eugen Munteanu;

– *Monumenta linguae Dacoromanorum. Biblia 1688, Pars XIII, Isaias,* Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2015, 466 p. Autori: Iosif Cămară, Emanuel Coțac, Mioara Dragomir, Ana-Maria Gînsac, Gabriela Haja, Maria Moruz, Eugen Munteanu, Elena Tamba, Mădălina Ungureanu. Autorul versiunii informatizate: Vlad Sebastian Patraș. Editori: Maria Moruz și Mădălina Ungureanu. Coordonatorul seriei noi: Eugen Munteanu;

– *Monumenta linguae Dacoromanorum. Biblia 1688, Pars XV, Ezechiel,* Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2015, 498 p. Autori: Iosif Camară, Ana Catană-Spenchiu, Ioana Costa, Mioara Dragomir, Ana-Maria Gînsac, Gabriela Haja, Maria Moruz, Elena Tamba, Sabina Rotenștein. Formatul electronic al volumului, pe suport DVD, a fost realizat de Vlad-Sebastian Patraș. Coordonatorul volumului: Iosif Camară. Coordonatorul seriei noi: Eugen Munteanu;

– *Monumenta linguae Dacoromanorum. Biblia 1688, Pars XVI, Daniel,* Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2015, 212 p. Autori: Ana-Veronica Catană-Spenchiu, Mioara Dragomir, Ana-Maria Gînsac, Gabriela Haja, Maria Moruz, Ovidiu Sferlea, Elena Tamba, Mădălina Ungureanu, Alin Vara. Formatul electronic al volumului, pe suport DVD, a fost realizat de Vlad-Sebastian Patraș. Coordonatorul volumului: Mădălina Ungureanu. Coordonatorul seriei noi: Eugen Munteanu;

– *Monumenta linguae Dacoromanorum. Biblia 1688, Pars XVII, Osee, Ioel, Amos, Abdias, Ionas, Michaeas,* Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2015, 322 p. Autori: Ana Catană-Spenchiu, Ana-Maria Gînsac, Lucia-Gabriela Munteanu, Eugen Munteanu, Mădălina Ungureanu. Formatul electronic al volumului, pe suport DVD, a fost realizat de Vlad-Sebastian Patraș. Coordonatorul volumului: Mădălina Ungureanu. Coordonatorul seriei noi: Eugen Munteanu;

– *Monumenta linguae Dacoromanorum. Biblia 1688, Pars XVIII, Nahum, Habacuc, Sophonias, Aggaeus, Zacharias, Malachias,* Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2015, 246 p. Autori: Ioana Costa, Mioara Dragomir, Elena

Tamba, Sabina Rotenștein. Formatul electronic al volumului, pe suport DVD, a fost realizat de Vlad Sebastian Patraș. Coordonatorul seriei noi: Eugen Munteanu;

– *Monumenta linguae Dacoromanorum. Biblia 1688, Pars XIX, Libri apocryphi: [Psalmus 151], Tobias, Iudith, Baruch, Epistola Ieremiae, Laudes Trium Iuvenum, Esdrae III*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2015, 572 p. Autori: Ana Catană-Spenchiu, Ștefan Colceriu, Eugenia Dima, Mioara Dragomir, Ana-Maria Gînsac, Gabriela Haja, Maria Moruz, Dinu Moscal, Eugen Munteanu, Dionisie Pîrvuloiu, Sabina Rotenștein, Elena Tamba, Mădălina Ungureanu, Mihai Vladimirescu. Formatul electronic al volumului, pe suport DVD, a fost realizat de Vlad-Sebastian Patraș. Coordonatorul seriei noi: Eugen Munteanu;

– *Monumenta linguae Dacoromanorum. Biblia 1688, Pars XXI, Machabaeorum I, Machabaeorum II, Machabaeorum III*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2015, 582 p. Autori: Iosif Camară, Ana Catană-Spenchiu, Mioara Dragomir, Ana-Maria Gînsac, Gabriela Haja, Maria Moruz, Dinu Moscal, Eugen Munteanu, Mihaela Paraschiv, Elena Tamba, Mădălina Ungureanu. Formatul electronic al volumului, pe suport DVD, a fost realizat de Vlad-Sebastian Patraș. Coordonatorul seriei noi: Eugen Munteanu;

– *Monumenta linguae Dacoromanorum. Biblia 1688, Pars XXIII, Novum Testamentum I: Evangelia*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2015, 730 p. Autori: Iosif Camară, Ana Catană-Spenchiu, Ana-Maria Gînsac, Gabriela Haja, Dragoș Mîrșanu, Maria Moruz, Dinu Moscal, Dionisie Pîrvuloiu, Ovidiu Sferlea, Elena Tamba, Wilhelm Tauwinkl, Mădălina Ungureanu, Alin Vara. Formatul electronic al volumului, pe suport DVD, a fost realizat de Vlad-Sebastian Patraș. Coordonatorul volumului: Iosif Camară. Coordonatorul seriei noi: Eugen Munteanu;

– *Monumenta linguae Dacoromanorum. Biblia 1688, Pars XXIV, Novum Testamentum II: Actus Apostolorum, Pauli Epistolae, Catholicae Epistolae, Iudae Apocalypsis Ioannis*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2015, 1050 p. Autori: Anca Bibiri, Iosif Camară, Ana Catană-Spenchiu, Claudiu Coman, Emanuel Conțac, Marius Cruceru, Ana-Maria Gînsac, Octavian Gordon, Gabriela Haja, Maria Moruz, Mihail Neamțu, Mihaela Paraschiv, Alina Pricop, Ovidiu Sferlea, Elena Tamba, Wilhelm Tauwinkl, Mădălina Ungureanu, Alin Vara, Mihai Vladimirescu. Formatul electronic al volumului, pe suport DVD, a fost realizat de Vlad-Sebastian Patraș. Coordonatorul volumului: Ana Catană-Spenchiu. Coordonatorul seriei noi: Eugen Munteanu.

3.2. Membrii departamentelor de istorie literară și de etnografie și folclor au publicat studii, articole și recenzii în periodice din țară și din străinătate: „Academica” (Adina Ciubotariu), „Anuarul Muzeului Etnografic al Moldovei” (Adina Ciubotariu, Ioana Repciuc), „Bulletin of Integrative Psychiatry” (Adina Ciubotariu), „Caiete critice” (Doris Mironescu), „Euresis. Cahiers Roumains

d'Études Littéraires et Culturelles/Romanian Journal of Literary and Cultural Studies”, serie nouă (Doris Mironescu), „Historia” (Doris Mironescu), „Intertext” (Sebastian Drăgulănescu), „Journal of Romanian Literary Studies” (Amalia Drăgulănescu, Sebastian Drăgulănescu), „Metaliteratura” (Doris Mironescu), „Mozaicul” (Ioana Repciuc), „Paradigma” (Doris Mironescu), „Philologica Jassyensia” (Astrid Cambose, Adina Ciubotariu, Amalia Drăgulănescu, Sebastian Drăgulănescu, Ofelia Ichim, Ioana Repciuc), „Suplimentul de cultură” (Doris Mironescu), „Vatra” (Doris Mironescu), www.contributors.ro (Astrid Cambose, Ioana Repciuc).

Cercetătorii de la aceste departamente au publicat studii și articole în diverse volume colective sau în volume cuprinzând lucrările unor manifestări științifice: *In honorem Elvira Sorohan*, coord. Bogdan Crețu și Lăcrămioara Petrescu, Iași, Editura Junimea, 2015 (Doris Mironescu), *Theodor Codreanu în imaginarul criticii*, Iași, Editura Junimea, 2015 (Amalia Drăgulănescu), *The Romanian Language and Culture: Internal Approaches and External Perspectives*, proceedings, Iasi, 17–19 September 2014, edited by Luminița Botoșineanu and Ofelia Ichim, Roma, Aracne Editrice, Italia, 2015 (Șerban Axinte, Adina Ciubotariu, Amalia Drăgulănescu, Ofelia Ichim).

Activitatea publicistică a unor cercetători ai departamentelor menționate s-a concretizat și prin tipărirea unor volume (a), sau editarea unor volume (b):

(a)

– Șerban Axinte, *Gabriela Adameșteanu. Monografie*, București, Editura Tracus Arte, 2015, 280 p.;

– Silvia Ciubotaru, Ion. H. Ciubotaru, *Vitralii. Pagini etnoculturale din presa anilor 1992–2012*, procesate, adunate și ordonate de Codrin Ciubotaru și Ionuț Ciubotaru, Iași, Editura Presa Bună, 2015, 764 p.

(b)

– Max Blecher, *Aventures dans l'irréalité immédiate (Oeuvres complètes I)*, traduit par Marianne Sora, préface d'Ovid S. Crohmălniceanu, édition dirigée et coordonnée par Doris Mironescu et Samuel Tastet, Éditions Maurice Nadeau, Paris, 2015, 172 p.

4. Cercetătorii din cadrul departamentelor de lingvistică și, respectiv, de literatură au participat la simpozioanele și colocviile organizate de Institutul „Alexandru Philippide” și la manifestări științifice desfășurate sub egida altor instituții.

4.1. Institutul „Alexandru Philippide” și Asociația Culturală „A. Philippide” au organizat tradiționala manifestare științifică internațională anuală (ajunsă la a XIV-a ediție) dedicată limbii și literaturii române, privite atât din perspectivă filologică, cât și în context larg cultural. Astfel, în perioada 16 – 18 septembrie

2015, s-a desfășurat Simpozionul internațional cu titlul *Contacte lingvistice și culturale în spațiul românesc – contacte lingvistice și culturale românești în spațiul european*.

4.2. În anul 2015, Institutul nostru, în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide” sau cu alte instituții, a organizat și alte manifestări științifice:

- Masa rotundă *Actualitatea lui A. Philippide (1859–1933)*, Iași, 20 aprilie 2015;
- Workshop-ul *Etapizările lingvistice ale unui proiect interdisciplinar: terminologia meteorologică românească a fenomenelor atmosferice*, Iași, 30 aprilie 2015;
- Al II-lea Simpozion național de toponimie cu tema *Toponimia între istorie, geografie și lingvistică*, Iași, 7 mai 2015;
- Workshop-ul de lexicografie informatizată, ediția a IV-a, *Lexicografia academică românească. Provocările informatizării*, Iași, 14–15 mai 2015;
- Atelierul de lexicologie *Aspecte etimologice în terminologia românească științifică și populară a fenomenelor atmosferice*, Iași, 2 iunie 2015;
- Simpozionul național *Memorialistica românească: între documentul istoric și obiectul estetic*, Iași, 9–10 iunie 2015;
- Atelier etno-didactic *Cum și de ce poate fi predat folclorul*, Iași, 25–26 iunie 2015;
- Simpozionul internațional *Explorări în tradiția biblică românească și europeană*, ediția a IV-a, Iași, 15–17 octombrie 2015.
- Conferința *Limbă, Literatură, Comunicare*, Iași, 20–21 noiembrie 2015.

4.3. Cercetătorii lingviști din departamentele de lexicologie–lexicografie, dialectologie și toponimie au susținut numeroase comunicări la următoarele simpozioane, congrese, conferințe, ateliere, dezbateri de profil, din țară și din străinătate:

- Acțiunea COST IS 1305. *ENel: European Network of e-Lexicography*, Viena, 11–13 februarie 2015 (Marius Clim, Gabriela Haja, Mădălin Patrașcu, Elena Tamba);
- Colocviul internațional *Interculturalitatea și hermeneutica prin lingvistică, literatură, traducere și comunicare*, Chișinău, 27–28 martie 2015 (Florin-Teodor Olariu, Veronica Olariu);
- Prelegerile Academiei Române – Filiala Iași, 31 martie 2015 (Cristina Florescu);
- Cel de-al VI-lea Atelier de lexicologie, Iași, 30 aprilie 2015 (Cristina Florescu, Elena Tamba);
- Cel de-al II-lea Simpozion național *Toponimia între istorie, geografie și lingvistică*, Iași, 7 mai 2015 (Daniela Butnaru, Vlad Cojocaru, Mioara Dragomir, Dinu Moscal, Ana-Maria Prisacaru);
- Conferința internațională *Humanities and Social Sciences Today. Classical and Contemporary Issues*, Iași, 7–10 mai 2015 (Marius-Radu Clim);

- Workshop-ul *Lexicografia academică românească. Provocările informatizării*, ediția a IV-a, Iași, 14–15 mai 2015 (Marius-Radu Clim, Mioara Dragomir, Cristina Florescu, Laura Manea, Mădălin Ionel Patrașcu, Elena Tamba);
- Simpozionul internațional de lingvistică, ediția a VI-a, al Institutului de Lingvistică al Academiei Române „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București, din 29–30 mai 2015 (Luminița Botoșineanu, Stelian Dumistrăcel, Doina Hreapcă, Florin-Teodor Olariu, Veronica Olariu);
- Cel de-al VIII-lea Atelier de lexicologie *Aspecte etimologice în terminologia românească științifică și populară a fenomenelor atmosferice*, Iași, 2 iunie 2015 (Cristina Florescu, Florin-Teodor Olariu, Elena Tamba);
- Simpozionul național *Memorialistica românească: între documentul istoric și obiectul estetic*, Iași, 4–5 iunie 2015 (Mioara Dragomir);
- Cel de-al XII-lea Atelier DÉRom (Dictionnaire Étymologique Roman), Nancy, Franța, 22 iunie 2015 (Cristina Florescu);
- Workshop-ul proiectului *Inovare și dezvoltare în structurarea și reprezentarea cunoașterii prin burse doctorale și postdoctorale (IDSRC–doc postdoc)*, Iași, 26–27 iunie 2015 (Marius-Radu Clim);
- RUMOUR 2015, EUROLAN, Sibiu, 18 iulie 2015 (Marius-Radu Clim, Gabriela Haja, Mădălin Ionel Patrașcu, Elena Tamba);
- Conferința internațională *Social and Academic Policies for Women*, Iași, 10–13 septembrie 2015 (Daniela Butnaru);
- Conferința internațională de Onomastică *Numele și numirea*, ediția a III-a, *Convențional/neconvențional în onomastică*, Baia Mare, 1 – 4 septembrie 2015 (Daniela Butnaru, Vlad Cojocaru, Dinu Moscal, Ana-Maria Prisacaru);
- Conferința internațională *Zilele Sextil Pușcariu*, Cluj-Napoca, 10–11 septembrie 2015 (Marius-Radu Clim, Gabriela Haja, Mădălin Ionel Patrașcu, Elena Tamba);
- Simpozionul internațional *Contacte lingvistice și culturale în spațiul românesc – contacte lingvistice și culturale românești în spațiul european*, Iași, 16–18 septembrie 2015 (Luminița Botoșineanu, Marius-Radu Clim, Vlad Cojocaru, Mioara Dragomir, Gabriela Haja, Dragoș Moldovanu, Dinu Moscal, Florin-Teodor Olariu, Veronica Olariu, Mădălin Ionel Patrașcu, Elena Tamba);
- Colocviul internațional *Lexicographie dialectale et étymologique: colloque en l'honneur de F.D. Falcucci*, Corte, Universitatea din Corsica, 28–30 octombrie 2015 (Florin-Teodor Olariu);
- Simpozionul internațional *Români–moldoveni–europeni. Dileme și identități*, Iași–Bălți–Chișinău, 4–8 noiembrie 2015 (Stelian Dumistrăcel);
- Simpozionul științific jubiliar *40 de ani de studii de filologie română la Universitatea Jagiellonă*, Cracovia, 8–9 octombrie 2015 (Florin-Teodor Olariu, Veronica Olariu);

- Cea de-a V-a ediție a Simpozionului internațional *Explorări în tradiția biblică românească și europeană*, Iași, 12–14 noiembrie 2015 (Mioara Dragomir);
- Conferința *Limbă, Literatură, Comunicare*, Iași, 20–21 noiembrie 2015 (Luminița Botoșineanu, Marius-Radu Clim, Gabriela Haja, Dinu Moscal, Florin-Teodor Olariu, Veronica Olariu, Mădălin Ionel Patrașcu, Elena Isabelle Tamba).

4.4. Cercetătorii din departamentele de istorie literară și de etnografie și folclor au susținut comunicări și la diferite simpozioane, congrese și conferințe de profil din țară:

- Colocviul național al tinerilor critici literari „G. Călinescu”, București, 12–13 martie 2015 (Doris Mironescu);
- Sesiunea Omagială dedicată comemorării a 50 de ani de la moartea lui G. Călinescu, Chișinău, 17 martie 2015 (Doris Mironescu);
- Seminarul ad-hoc *Patrimoniu cultural imaterial și identitate etno-culturală a poporului român*, Piatra Neamț, 18–19 martie 2005 (Adina Ciubotariu);
- Colocviul cu participare internațională *Filologia modernă: realizări și perspective în context european. In memoriam acad. Nicolae Corlăteanu (100 de ani de la naștere)*, Chișinău, 14 mai 2015 (Șerban Axinte);
- Simpozionul Arhivei de Folclor a Academiei, Cluj-Napoca, 15 mai 2015 (Astrid Cambose);
- Colocviul *Perspectives in the Humanities and Social Sciences: Hinting at Interdisciplinarity*, Iași, 29–30 mai 2015 (Șerban Axinte);
- Conferința internațională *Going East: An Interdisciplinary Conference on Travel and Intercultural Communication*, Iași, 4–5 iunie 2015 (Adina Ciubotariu, Ioana Repciuc);
- Simpozionul național *Memorialistica românească: între documentul istoric și obiectul estetic*, Iași, 9–10 iunie 2015 (Șerban Axinte, Nicoleta Borcea, Astrid Cambose, Bogdan Crețu, Ofelia Ichim, Doris Mironescu, Ioana Repciuc);
- Colocviul *Mihai Eminescu*, Dumbrăveni (Suceava), 19 iunie 2015 (Șerban Axinte);
- Atelierul etno-didactic *Cum și de ce poate fi predat folclorul*, Iași, 25–26 iunie 2015 (Astrid Cambose, Adina Ciubotariu, Ioana Repciuc);
- Simpozionul internațional *Contacte lingvistice și culturale în spațiul românesc – contacte lingvistice și culturale românești în spațiul european*, Iași, 16–18 septembrie 2015 (Șerban Axinte, Astrid Cambose, Adina Ciubotariu, Amalia Drăgulănescu, Doris Mironescu);
- Workshop-ul *Literatura română – literatură a lumii*, Păltiniș, 18 – 20 septembrie 2015 (Doris Mironescu);
- Appalachian–Carpathian International Conference *Researching, Documenting, and Preserving Highland Traditions*, Brașov, 6–9 octombrie 2015 (Ioana Repciuc);

- Simpozionul internațional *Români–moldoveni–europeni. Dileme și identități*, Iași–Bălți–Chișinău, 4–8 noiembrie 2015 (Adina Ciubotariu, Amalia Drăgulănescu);
- Simpozionul științific jubiliar *40 de ani de filologie română la Universitatea Jagiellonă*, Cracovia, Polonia, 8–9 octombrie 2015 (Ioana Repciuc);
- Masa rotundă *Emil Cioran și identitatea românească*, Sibiu, 14 noiembrie 2015 (Doris Mironescu);
- Simpozionul național *Craiova și avangarda europeană*, ediția a III-a, *Centenar Gellu Naum*, Craiova, 4–5 decembrie 2015 (Ioana Repciuc).

5. Prof. univ. dr. Eugen Munteanu a condus următoarele teze de doctorat finalizate în 2015 (și susținute la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași): Oana Zamfirescu, *Seria terminologică a numelor de plante inferioare în limba română*; Loredana Buzoianu, *Constantin Diaconovici Loga, „Ortografie românească”, Buda, 1818. Ediție de text și studiu filologico-lingvistic*.

Unii membri ai Institutului au făcut parte din comisii de referenți pentru susținerea unor teze de doctorat (susținute, cu excepții care au fost consemnate ca atare, la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași):

- *Seria terminologică corespunzătoare plantelor inferioare în limba română*, elaborată de Oana Zamfirescu; conducător științific prof. univ. dr. Eugen Munteanu, 18 septembrie 2015 (Luminița Botoșineanu);
- *Gestualitatea în dezbaterile publice*, elaborată de Brîndușa-Mariana Amălancei, conducător științific prof. univ. dr. Constantin Sălăvăstru, 14 decembrie 2015 (Stelian Dumistrăcel);
- *Elemente de polemică în opera lingvistică a lui Alexandru I. Philippide*, prezentată de Simona-Andreea Olariu (căsăt. Șova), conducător științific prof. univ. dr. Alexandru Gafton, 26 septembrie 2015; *Dinamică lexicosemantică în versiuni biblice românești*, elaborată de Dora Liana Văetuș, Universitatea din București, conducător științific prof. univ. dr. Gheorghe Chivu, octombrie 2015 (Eugen Munteanu).

6. Activitatea cercetătorilor de la Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide” se bucură de o receptare favorabilă în mediile culturale și științifice din țară și străinătate.

6.1. „Anuarul de lingvistică și istorie literară” se află în relații de schimb internațional cu 21 de reviste și cu instituții științifice din 23 de țări din Europa, America de Nord și America de Sud.

6.2. Cercetătorii Institutului au participat la diverse evenimente științifice și culturale și au colaborat cu instituții din țară și străinătate:

- Adina Ciubotariu a oferit consultanță de specialitate la TVR Iași, Radio Iași și Radio Trinitas;
- Adina Ciubotariu a participat la ședințe ale Comisiei Naționale pentru Salvagardarea Patrimoniului Cultural Imaterial, organizate la Ministerului Culturii, București;
- Marius-Radu Clim, Gabriela Haja și Elena Tamba participă la întâlnirile săptămânale ale grupului „Natural Language Processing” de la Facultatea de Informatică a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași;
- Prof. univ. dr. Stelian Dumistrăcel publică săptămânal articole de cultivare a limbii și de pragmatică a comunicării în „Ziarul de Iași”;
- Eugen Munteanu a fost membru în comisiile de obținere a abilitării pentru conf. univ. dr. Silvia Pitiriciu (Universitatea din Craiova) și Doris Andreea Sava (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu);
- Eugen Munteanu este membru în Comisia Națională pentru Acreditarea Titlurilor și Diplomelor Universitare CNACTDU;
- Eugen Munteanu mentorează stagiul postdoctoral al dr. Loredana Dascăl, cu tema *Retorica însemnărilor de pe manuscrisele comerciale grecești*, bursa postdoctorală pentru perioada 2014–2017, proiect POSDRU/159/1.5/S/;
- Elena Tamba este membru în comisia tutorială pentru stagiul doctoral al drd. Andrei Scutelnicu; alături de Gabriela Haja, ea face parte și din comisia tutorială pentru stagiul doctoral al drd. Mădălin-Ionel Patrașcu (Facultatea de Informatică, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași);
- În perioada noiembrie 2014–ianuarie 2015, Eugen Munteanu a fost invitat, în cadrul unui stagi de cercetare, la Universitatea din Jena, ca cercetător științific asociat;
- O parte dintre cercetătorii Institutului de Filologie Română „Alexandru Philippide” au fost membri în echipa de cercetare a proiectului internațional Günther Holtus (coord.), *Handbuch der romanischen Linguistik/Manuel de linguistique romane* (coordonatori ai volumului dedicat limbii române – Eugen Munteanu și Wolfgang Dahmen), care include 35 de colaboratori din România, Germania, Austria, Spania și Italia;
- Gabriela Haja a fost membru în comisiile de concurs pentru posturile de profesor poziția 50 din statul de funcțiuni al Departamentului de românică, jurnalism și științele comunicării și literatură comparată, profesor poziția 103 din statul de funcțiuni al Departamentului de limbi și literaturi străine, de la Facultatea de Litere și profesor poziția 6, din statul de funcțiuni al Departamentului de Teologie Ortodoxă, Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității „Alexandru Ioan Cuza”, din Iași (24, 26 și 27 ianuarie 2015);
- Doris Mironescu a acordat consultanță de specialitate în cadrul emisiunii „Revista literară radio”, realizator Adela Greceanu, la Radio România Cultural, București (13 martie 2015);

– În perioada 6–8 aprilie 2015, Marius-Radu Clim, Gabriela Haja, Mădălin Ionel Patrașcu, Elena Tamba au participat, în cadrul activității „Școala altfel”, la organizarea evenimentului „Academia altfel”;

– Stelian Dumistrăcel și Elena Tamba au susținut conferințe în cadrul ciclului „Noaptea bibliotecilor românești”, organizat de Biblioteca Fililalei Iași a Academiei Române (23 aprilie 2015);

– Gabriela Haja a participat la *The Summer School on Linguistic Linked Open Data*, 12th in the series of EUROLAN Schools, 13–25 iulie 2015, Sibiu (<http://eurolan.info.uaic.ro/2015/>) și a făcut parte din echipa de organizare a evenimentului-satelit *Doctoral Consortium* (<http://eurolan.info.uaic.ro/2015/-events/doctoral-consortium/dc-organizers/>);

– Ioana Repeciuc a oferit consultanță de specialitate la Radio Iași (1 august), Radio HIT (3 august), Radio „Antena satelor” (10 și 11 august);

– Marius-Radu Clim a participat, în perioada 12–15 august, la întâlnirea Comitetului de management al proiectului *ENeL: European Network of eLexicography* și la întâlnirea grupului de lucru WG2, la Herstmonceux Castle, Anglia;

– Alexandru-Laurențiu Cohal a susținut două prelegeri de *Sociolinguistica dell'italiano e dell'immigrazione* și două de *Pragmalinguistica* la Universitatea din Pavia (Italia), în perioada 25 septembrie – 2 noiembrie 2015;

– CS I dr. Elena Tamba a susținut pe data de 19 noiembrie 2015 două prelegeri având ca temă *Evoluția lexicografiei românești și Informatizarea lexicografiei românești*, în cadrul cursului de „Lexicografia românească în context european”, desfășurat la anul I, Master, LRRCR, de la Facultatea de Litere a Universității „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca.

7. În anul 2014 au vizitat Institutul reputații specialiști: prof. univ. dr. Steven Dworkin (Universitatea din Michigan, U.S.A.), care a susținut o conferință în cadrul seriei *Conferințele Institutului de Filologie Română „A. Philippide”*, și prof. dr. Dres h.c. Maria Iliescu (Institut für Romanistik, Innsbruck, Austria), care a participat la Atelierul de lexicologie *Aspecte etimologice în terminologia românească științifică și populară a fenomenelor atmosferice*.

În lunile iunie–august 2015, Bianca Mertens (beneficiară a unei burse doctorale FNRS în cadrul echipei de *Lingvistică a limbii franceze* de la Universitatea din Liège, Belgia) a efectuat un stagiu de învățare a limbii române cu aplicație în domeniul lexicologiei și lexicografiei limbii române la IFRI, sub îndrumarea CS I dr. Cristina Florescu.

8. Colaborarea dintre Asociația Culturală „A. Philippide” și Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide”

8.1. Au fost publicate următoarele numere din revista „Philologica Jassyensia” (ISSN 1841-5377, ISSN online 2247-8353, ISSN-L 1841-5377): anul X, nr. 2

(20)/2014; an XI, nr. 1 (21)/2015; an XI, nr. 2(22)/2015 (<http://www.philologica-jassyensia.ro/>), revistă acreditată CNCS în categoria B, înregistrată în bazele de date CEEOL, EBSCO, DOAJ, FABULA, ULRICHWEB, GOOGLE ACADEMIC, MLA, THE LINGUIST LIST, PROQUEST și, începând cu numărul 1/2015, indexată în baza de date *Thomson Reuters – Emerging Sources Citation Index (ESCI)*.

9. Cecilia Maticiuc, bibliotecar principal gradul I A, a publicat articole în „Anuar de lingvistică și istorie literară”, „Contemporanul”, „Philologica Jassyensia” și a participat cu comunicare la Simpozionul Național *Memorialistica românească: între documentul istoric și obiectul estetic*, Iași (9–10 iunie 2015). De asemenea, dr. Cecilia Maticiuc a primit Premiul literar pentru debut pe anul 2014, acordat de „Ziarul de Iași” pentru volumul *Proza lui Aleksandr Soljenițin. Un document artistic al Gulagului*, Institutul European, Iași, 2014. Festivitatea de decernare a premiilor a avut loc pe data de 22 aprilie 2015.

10. Premii și distincții

– Conf. univ. dr. Bogdan Mihai Crețu, directorul Institutului de Filologie Română „Alexandru Philipide”, a primit premiul „Titu Maiorescu” al Academiei Române, acordat pentru lucrarea *Inorogul la Porțile Orientului. Bestiarul lui Dimitrie Cantemir – studiu comparativ*, vol. I–II, Iași, Institutul European, 2013, 250 p., 498 p.;

– CS III dr. Doris Mironescu a primit diploma *Juventas Scientiae*, oferită de Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași pentru rezultatele deosebite obținute în cercetarea științifică pe parcursul anului 2014–2015;

– Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” a acordat, în cadrul unei festivități desfășurate pe 30 octombrie 2015, *Diploma meriti causa*, pentru contribuția adusă la finalizarea ediției *Monumenta linguae Dacoromanorum. Biblia 1688*, următorilor cercetători ai Institutului: CS I dr. Mioara Dragomir, CS I dr. Gabriela Haja, CS III dr. Dinu Moscal, prof. univ. dr. Eugen Munteanu, CS III dr. Veronica Olariu, CS dr. Alina-Mihaela Pricop, CS I dr. Elena Tamba;

– Primăria Municipiului Iași a acordat „Premiul pentru proiectul editorial al anului 2015”, în cadrul târgului de carte „Zilele recoltei editoriale”, Iași, 8–11 octombrie 2015, pentru ediția filologică în 24 de volume a seriei *Monumenta Linguae Dacoromanorum. Biblia 1688* (vezi <http://www.editura.uaic.ro/stiri.php?-id=205>);

– Membrii redacției revistei „Philologica Jassyensia” au primit Diploma de merit din partea Academiei Române, Filiala Iași, pentru creșterea vizibilității cercetării academice românești prin indexarea ISI – Thomson Reuters – Emerging Sources Citation Index (ESCI), a revistei „Philologica Jassyensia”.

Luminița Botoșineanu, Daniela Butnaru

**REVISTE PRIMITE LA REDACȚIE
(2015)**

„Croatica et Slavica Iadertina”, casopis Odjela za kroatistiku i slavistiku, 11/I,
11/II, 2015, Zadar.

„Schweizerisches Archiv für Volkskunde”, 111, 1–2/2015, Basel.

„Südost-Forschungen”. Internationale Zeitschrift für Geschichte, Kultur und
Landeskunde Südosteuropas, 73, 2014, München.

„Živa Antika. Жива Антика. Antiquité vivante”, année 63, 1–2/2013, Skopje.